

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”
ФАКУЛТЕТ
„ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ, ЗДРАВНИ ГРИЖИ И СПОРТ”
Благоевград 2700, ул. Иван Михайлов 66
Тел.: 073/ 588 530, Факс: 073/ 88 55 01
E_mail: fozs@swu.bg

КАТЕДРА „МЕДИКО-СОЦИАЛНИ НАУКИ”

Утвърдил:
Декан на ФОЗЗГС:
Доц. д-р М. Симонска

**КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО СПЕЦИАЛНОСТ “СОЦИАЛНИ
ДЕЙНОСТИ” - ОКС „Бакалавър”**

със срок на обучение 8 семестъра
(въведен през учебната 2023/2024 година)

СПЕЦИАЛНОСТ “СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ” - ОКС „Бакалавър”

1. Историческо развитие на социалната работа в България.
2. Социална работа, закрила и подкрепа – определения, задачи, принципи, характеристики.
3. Социална работа в България – нормативна база, институционална структура, функции.
4. Социалната работа като професия. Професионални умения и компетентности на социалния работник.
5. Общи характеристики на системата за социална закрила.
6. Социално управление, политика и мениджмънт– определения, задачи, принципи, характеристики.
7. Социално подпомагане чрез помощи.
8. Социално подпомагане чрез услуги – политика, организиране, характеристики.
9. Социална работа в сферата на заетостта – политика, нормативна база, организация, характеристики.
10. Социална политика в областта на здравеопазването.
11. Социална политика в областта на образованието.
12. Социално осигуряване.
13. Система за закрила на деца в риск – нормативна база, институционална структура, координация, функции.
14. Социална закрила на деца и лица с увреждания – нормативна база, организация, характеристики.
15. Подходи и модели на социална работа.
16. Методи на социална работа.
17. Социална работа по случай.
18. Социална работа с групи – функции, видове, принципи.

19. Социална работа с общности – функции, форми и методи.
20. Социална работа с деца и семейства.
21. Социална работа в мултикултурна среда – подходи, модели, умения и компетентности.
22. Социална работа при социално-значими заболявания.
23. Ефективност и качество на социалните услуги
24. Супервизия в социалната работа.
25. Психопрофилактика.
26. Психотерапевтични методи.
27. Превенция на насилие.
28. Етични принципи и правила в социалната работа.

Ръководител катедра:
Доц. д-р Виктория Сотирова

ЛИТЕРАТУРА:

1. Векова, Л. (2022). Социална защита при безработица: социална работа с безработни лица. Сафия
2. Векова, Л. (2022). Образованието по социална работа – специфични аспекти по отношение на социалните дейности с безработни лица В: Педагогика, София, НИОН „Аз-буки“
3. Векова, Л. (2022). Пенсионното осигуряване като елемент на системата за социална сигурност В: сп. Национална сигурност, бр.10, с.36-44
4. Векова, Л. (2021). Образованието в професионално направление „Социални дейности“ и практическата реализация на студентите – проблеми и предизвикателства В: 35 години Факултет по педагогика – приемственост и бъдеще, София, Университетско издателство „Св.Климент Охридски“, с. 405-417
5. Векова, Л. (2021) Ключовите компетенции като потенциал за развитие на социалната работа В: Развитие на ключови компетентности, Пловдив, Пловдивско университетско издателство, с. 146 - 156
6. Георгиева, Р. (2012). Психотерапията на Карл Роджерс, София
7. Датилио , Ф.(2013). Когнитивно-поведенческа терапия при двойки и семейства. Наръчник за клиничната практика. Рива
8. Дейвис, М. (2011). Антология. Социална работа. С.
9. Калпачки, Р. (2021). Неврология за научаване, Първа част, Университетско издателство Неофит Рилски, Благоевград
10. Картър, Р. Голант, С. (2002). С любов към психично болния. Пътеводител за семейства, приятели и полагащи грижи. БПА.
11. Ковачева, С. (2018). Социална политика, основана на доказателства: актуални проблеми от социологическа перспектива
12. Либерман, Р. П., У. Дж. ДеРизи, К.Т.Мюзер. (1999). Трениране в социални умения за психиатрични пациенти. БПА.
13. Мей, Р., (2018), Смисълът на тревожността
14. Механджийска, Г. (2008). Супервизия в социалната работа. Подкрепа, ръководство и развитие на помагащите специалисти. С.
15. Механджийска, Г. (2008). Интервюирането в социалната работа. София: Изток – Запад.
16. Механджийска, Г. (2009). Общностни измерения на социалната работа: Методите на макропрактиката. С.
17. Механджийска, Г., (2019), Социална работа с индивидуални клиенти, УИ „Св. Кл. Охридски“, С.
18. Митева, П. (2006). Методи в помагащите професии. Б.
19. Михайлов, М. (2023). Социална политика и сигурност. Пловдив: Висше училище на сигурността и икономиката
20. Михайлова, Е. (2015) Социална политика – реалност и предизвикателства. София: Земя
21. Михов, М. (1996). Медико-педагогическото обучение - елемент в промоцията на здраве. Бл.
22. Нунев, С. (2009). Антидискриминационна и антипотискаща социална работа. Съвременна теория и практика. С.
23. Ончев, Г. (2012). Личностова абнормност в клиничната практика. Второ преработено издание. Контекст.
24. Паризов, П. В. Сотирова. (2012). Методи на социална работа. Бл.
25. Пачкова, П. (2009). Политическа социология. Бл..

26. Попова Кр. (2004). Райна Петкова и развитието на женската професионална социална работа през 30-те години на ХХ век, с. 138-148. В сб. Обществено подпомагане и социална работа в България: история, институции, идеологии, имена. Бл.
27. Попова, Ст., Керековска А., Социална медицина, Стено, 2013
28. Програма за психологическо и социално консултиране на бежанци и търсещи закрила. (2012). СПСПД ФИЦЕ- България.
29. Психиатрия - учебник за студенти и специализиращи лекари/Ред. В. Миланова, Медицина и физкултура, 2013
30. Психиатрия /Ред. М. Ачкова, ИК "Знание", София 1995
31. Психиатрия, психология и психотерапия/ Ред. П. Маринов и Св. Николкова, 2003
32. Психотерапия: Методи и направления/ Ред. Христо Христов. София: Медицина и физкултура, 2002
33. Радев, Н. (2007). Технологии за социална защита, Горекс Пресл
34. Радев, Н. (2016). Относно възнаграждението на професията социален работник. *Социална работа*, 1, 1-21. https://www.swjournal-bg.com/download.php?news_id=42
35. Радев, Н. (2018). Относно предмета на науката социална работа. *Социална работа*, 1, 2-28. https://www.swjournal-bg.com/download.php?news_id=74
36. Радев, Н. (2017), Основи и методи на социалната работа, Пл.
37. Раден, Н., Будаева, С. (2005). Социални умения, В. Търново.
38. Радев, Н. (2017). Основи на социалната работа, Плевен
39. Райчев, Р., И. Райчев, Н. Кръстева, Г. Гозмановл (2006). Неврология: Учебник по нервни болести и сестрински грижи за студенти от медицинските колежи. С.
40. Салчев, П., Електронен учебник по социална медицина и здравен мениджмънт, 2009г.
41. Салчев П., Здраве и болест, 2009
42. Сборник по клинична и консултативна психология/ Ред. В. Матанова, СТЕН0, 2012
43. Световна здравна организация. Международна класификация на болестите, X ревизия. Глава V Психични и поведенчески разстройства. Клинични описания и диагностични указания. НЦОЗ / БПА , 2003
44. Симеонова, Р. (2011). Управление на социалната работа като дейност и система. С.
45. Симеонова, Р. (2012). Ръководство и култура в организациите за социална работа, ИБИС.Психология", кн. 7, с. 24-69.
46. Сотирова, В. (2009). Социална работа – проблеми и перспективи. Бл.
47. Станчева-Попкостадинова, В. (2004). Психохигиена и психопрофилактика. Благоевград
48. Станчева-Попкостадинова, В. (2019), Превенция на насилие над деца – мултидисциплинарна перспектива, С. PENSOFТ
49. Стойкова, М. (2020). Социална подкрепа за лица с увреждания. Благоевград
50. Трашлиев, Р., Г. Колев, И. Дерижан. (2005). Детето като проблем на социалната работа. ШУ
51. Христов, Х., Христова, С. (2008). Социална политика и администрация. София: УНСС
52. Христосков, Й. (2020). Социална политика. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“
53. Чолакова, М. (2011). Педагогика и абилитация за деца с отклонения. Благоевград
54. Чолакова, М. (2012). Културни предизвикателства към социалната работа. С.
55. Чолакова, М. (2018). Овластяването в погледите пред себе си. В: Градев, Д., Маринов, А., Сапунджиева, К., Карабельова, С., Митев, К., Йонкова, К., Матанова, В., Чолакова, М., Георгиев, Л. *Поглед пред себе си. Личната мрежа на общуването*. Университетско издателство на СУ "Св. Климент Охридски", София
56. Франкъл В., (2018), Теория и терапия на психичните разстройства
57. Роджърс, К. (2018), "Израстването на личността", изд. Изток-Запад

58. Чалдини, Робърт (2018), "Влиянието. Психология на убеждаването", изд. Изток-Запад
59. Чолакова, М. (2016). Овластяването в социалната работа. В: Станчева-Попкостадинова, В. (Ред.) *Актуални проблеми на социалната работа*, Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски”, 13-29.
60. Шулман, Л. (1996). Изкуството да се помага на индивиди, семейства и групи, С.
61. Ялом, Ъ., Леш, М. (2023) Теория и практика на груповата психотерапия, София, Изток - Запад

НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ (актуални към м. ноември 2023 година)

За пълна точност и вярност е необходимо да се направи справка към датата на ползване на посочените нормативни документи

ЗАКОНИ

- ЗАКОН за социално подпомагане (изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г.)
- ЗАКОН за хората с увреждания (изм. и доп. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2023г.)
- ЗАКОН за личната помощ (изм. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2022г.)
- ЗАКОН за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (изм. ДВ. бр.101 от 27 Декември 2019г.)
- ЗАКОН за закрила на детето (изм. и доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г., доп. ДВ. бр.66 от 1 Август 2023г.)
- КОДЕКС на труда (изм. и доп. ДВ. бр.85 от 10 Октомври 2023г.)
- КОДЕКС за социално осигуряване (доп., бр. 8 от 25.01.2023 г., в сила от 29.01.2023 г.)
- СЕМЕЕН КОДЕКС (доп. ДВ. бр.67 от 4 Август 2023г.)
- ЗАКОН за защита от домашното насилие (изм. и доп. ДВ. бр.69 от 11 Август 2023г.)
- ЗАКОН за семейни помощи за деца (доп. ДВ. бр.66 от 1 Август 2023г.)
- ЗАКОН за насърчаване на заетостта (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 29 Септември 2023г.)
- ЗАКОН за убежището и бежанците (изм. и доп. ДВ. бр.89 от 16 Октомври 2020г.)
- ЗАКОН за защита от дискриминация (изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г.)
- ЗАКОН за защита от домашното насилие (Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) (изм., бр. 101 от 27.12.2019 г.)
- ЗАКОН за здравното осигуряване (изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г.)
- ЗАКОН за ветераните от войните на Република България (Загл. доп. - ДВ, бр. 105 от 2016 г., изм. и доп., бр. 105 от 30.12.2016 г.)
- ЗАКОН за военноинвалидите и военнопострадалите (изм. и доп. ДВ. бр.109 от 22 Декември 2020г.)
- ЗАКОН за гарантиране вземанията на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (изм. ДВ. бр.103 от 4 Декември 2020г.)
- ЗАКОН за здравословни и безопасни условия на труд (изм. и доп. ДВ. бр.100 от 16 Декември 2022г.)
- ЗАКОН за трудовата миграция и трудовата мобилност (изм. ДВ. бр.34 от 23 Април 2019г.)
- ЗАКОН за уреждане на колективните трудови спорове (доп., бр. 7 от 24.01.2012 г., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г.)
- ЗАКОН за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред (изм. и доп. ДВ. бр.85 от 10 Октомври 2023г.)
- ЗАКОН за предприятията на социалната и солидарна икономика (доп., бр. 17 от 25.02.2020 г., в сила от 25.02.2020 г.)

ПРАВИЛНИЦИ

ПРАВИЛНИК за прилагане на Закона за насърчаване на заетостта (изм. и доп. ДВ. бр.6 от 20 Януари 2023г.)

ПРАВИЛНИК за прилагане на Закона за социално подпомагане (изм. и доп. ДВ. бр.44 от 19 Май 2023г.)

ПРАВИЛНИК за прилагане на Закона за семейни помощи за деца изм. и доп. ДВ. бр.29 от 31 Март 2023г.)

ПРАВИЛНИК за прилагане на закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (изм. ДВ. бр.36 от 13 Май 2022г.)

ПРАВИЛНИК за структурата, организацията и дейността на Национални съвет за закрила на детето (изм. ДВ. бр.62 от 12 Юли 2013г.)

ПРАВИЛНИК за устройството и дейността на Националния съвет по въпросите на социалното включване към Министерския съвет (изм. и доп., бр. 53 от 8.07.2022 г., в сила от 8.07.2022 г.)

ПРАВИЛНИК за устройството и дейността на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет (загл. изм. - ДВ, бр. 31 ОТ 2011 г., в сила от 15.04.2011 г.) (изм. ДВ. бр.53 от 8 Юли 2022г.)

ПРАВИЛНИК за дейността на Съвета по осиновяване (обн., ДВ, бр. 98 от 11.12.2009 г., в сила от 11.12.2009 г.)

ПРАВИЛНИК за дейността на Съвета по международното осиновяване (Обн. ДВ. бр.91 от 4 Ноември 2014г.)

ПРАВИЛНИК за дейността на фонд „Условия на труд (обн., ДВ, бр. 40 от 18.04.2008 г., в сила от 1.01.2008 г.)

ПРАВИЛНИК за устройството и организацията на работата на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинската експертиза (изм. и доп., бр. 62 от 27.07.2018 г., в сила от 27.07.2018 г., бр. 84 от 25.10.2019 г., в сила от 1.01.2020 г., бр. 59 от 16.07.2021 г., в сила от 16.07.2021 г.)

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК на Агенцията за хората с увреждания (изм. и доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г.)

ПРАВИЛНИК за прилагане на Закона за закрила на детето (изм. и доп. ДВ. бр.49 от 6 Юни 2023г.)

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК на Държавната агенция за закрила на детето (изм. и доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г.)

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК на Агенцията за социално подпомагане (изм. ДВ. бр.27 от 2 Април 2021г.)

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК на Министерството на труда и социалната политика (изм., бр. 20 от 9.03.2021г., в сила от 9.03.2021 г.)

НАРЕДБИ

НАРЕДБА за качеството на социалните услуги (Обн. ДВ. бр.48 от 28 Юни 2022г., обн. ДВ. бр.49 от 30 Юни 2022г., обн. ДВ. бр.50 от 1 Юли 2022г.)

НАРЕДБА за планиране на социалните услуги (Приета с ПМС № 133 от 6.04.2021 г., обн., ДВ, бр. 29 от 9.04.2021 г.)

НАРЕДБА за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях (изм. и доп. ДВ. бр.79 от 3 Октомври 2017г., доп. ДВ. бр.38 от 10 Май 2019г.)

НАРЕДБА за специализирана закрила на деца на обществени места (изм. ДВ. бр.62 от 12 Юли 2013г.)

НАРЕДБА за условията и реда за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция (изм. и доп. ДВ. бр.37 от 7 Май 2019г.)

НАРЕДБА за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби (изм. и доп. ДВ. бр.102 от 23 Декември 2022г.)

НАРЕДБА №3. от 24.10.2014 г. за условията и реда за водене на регистрите при международно осиновяване и даване на съгласие от министъра на правосъдието (изм. и доп. ДВ. бр.31 от 12 Април 2019г.)

НАРЕДБА за трудоустрояване (бр. 17 от 28.02.2014 г., в сила от 1.01.2014 г.)

НАРЕДБА № РД-07-1 от 4 април 2016 г. за реда и условията за определяне на целевите групи по оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане, съфинансирана от фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (изм. и доп. ДВ. бр.100 от 15 Декември 2017г.)

НАРЕДБА РД-07-8 от 24.07.2019 г. за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания (обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г., в сила от 2.08.2019 г.)

НАРЕДБА № 6 от 24.07.2006 г. за условията и реда за даване на разрешения за работа на лица, ненавършили 18 години (зм. и доп. ДВ. бр.64 от 8 Август 2017г.)

НАРЕДБА за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет (обн., ДВ, бр. 105 от 11.12.2020 г., в сила от 1.01.2022г.)

НАРЕДБА за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби (изм., бр. 30 от 31.03.2020 г., в сила от 31.03.2020 г.)

Наредба за медицинската експертиза (в сила от 27.06.2017 г., приета с ПМС № 120 от 23.06.2017 г., Обн. ДВ. бр.51 от 27 Юни 2017г.)

МЕЖДУНАРОДНИ КОНВЕНЦИИ

КОНВЕНЦИЯ за правата на детето

ХАГСКА КОНВЕНЦИЯ за защита на децата и сътрудничество в областта на международното осиновяване (ДВ, бр. 78 от 13.08.2002 г.)

Конвенция за правата на хората с увреждания (ДВ, бр. 37 от 15.05.2012 г., в сила от 21.04.2012 г.)

СТРАТЕГИИ И ДРУГИ

Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021-2030 година

Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010-2020 година.

Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето (2022-2027)

Национална стратегия за детето (2008-2018)

Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“

Национална стратегия за дългосрочна грижа

Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030

Национална стратегия за хората с увреждания 2021 – 2030г.

Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.

Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 - 2030)

Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006-2030 г.

Национална програма за безопасност и здраве при работа – 2022-2024 година
Стратегия по заетостта на Република България 2021 – 2030 година
Етичен кодекс на работещите с деца
Етичен кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги

Електронни страници

www.asp.government.bg
<https://www.az.government.bg/>
<https://ahu.mlsp.government.bg/home/>
<https://sacp.government.bg/>
<https://www.iassw-aiets.org/>
www.swjournal-bg.com
<https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>